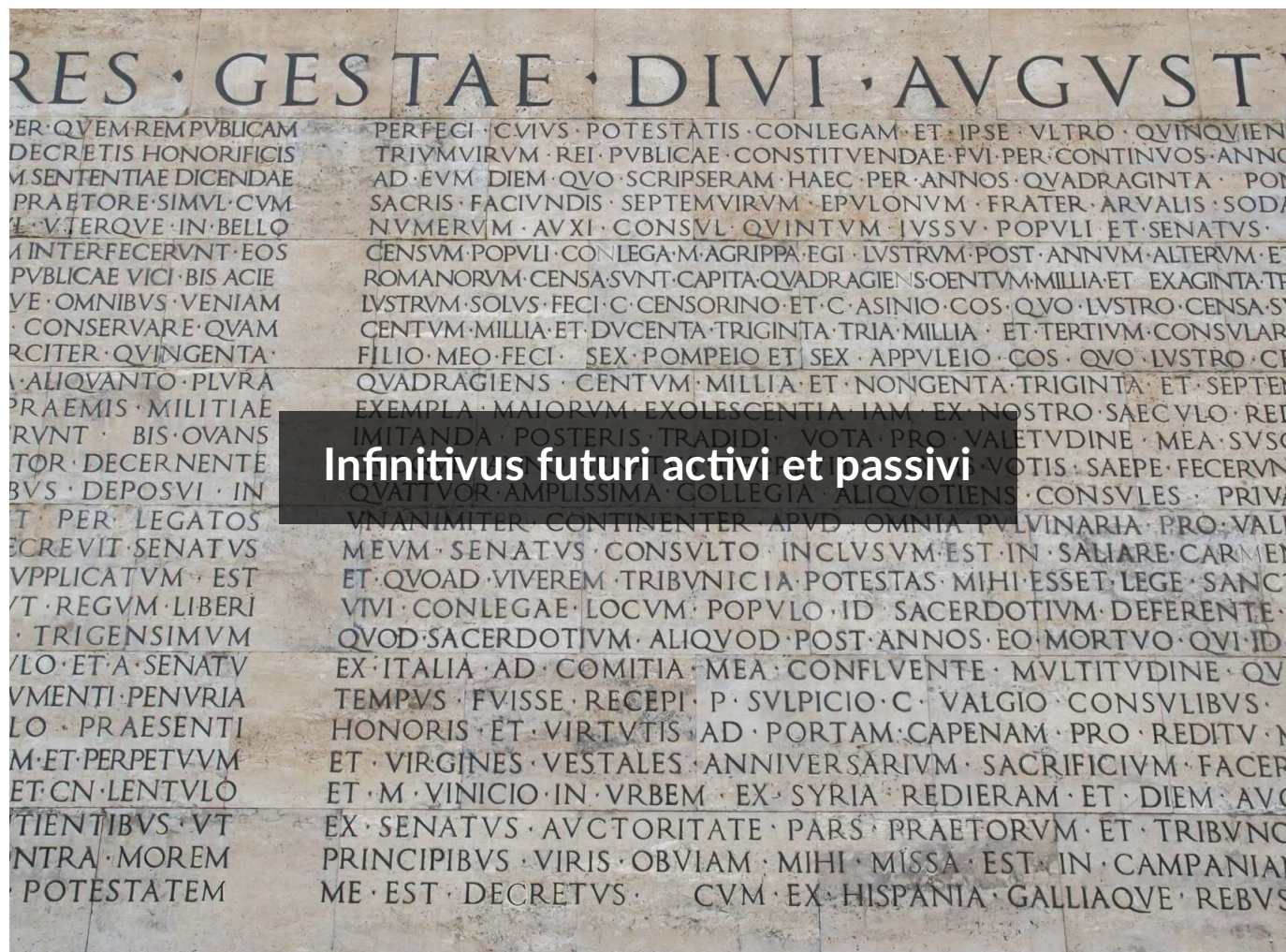


TORQUE OMNIBVS VENIAM
 DVIT CONSERVARE QVAM
 NT CIRCITER QVINGENTA
 MILLIA ALIQVANTO PLVRA
 RO PRAEMIS MILITIAE
 ES FVERVNT BIS OVANS
 MPERATOR DECERNENTE
 ASCIBVS DEPOSVI IN
 E AVT PER LEGATOS
 NS DECREVIT SENATVS
 LTO SVPPPLICATVM EST
 ES AVT REGVM LIBERI
 M ET TRIGENSIMVM
 POPVLO ET A SENATV
 LVSTRVM SOLVS FECI C CENSORINO ET C ASINIO COS QVO LVSTRO CENSA SVNT CI
 CENTVM MILLIA ET DVCENTA TRIGINTA TRIA MILLIA ET TERTIVM CONSVLARI CVM
 FILIO MEO FECI SEX POMPEIO ET SEX APPVLEIO COS QVO LVSTRO CENSA
 QVADRAGIENS CENTVM MILLIA ET NONGENTA TRIGINTA ET SEPTM MILI
 EXEMPLA MAIORVM EXOLESCENTIA IAM EX NOSTRO SAECVLO REDVXI
 IMITANDA POSTERIS TRADIDI VOTA PRO VALETVDINE MEA SVSCIPI P
 QVOQVE ANNO SENATVS DECREVIT EX HS VOTIS SAEPE FECERVNT VIV
 QVATTVOR AMPLISSIMA COLLEGIA ALIQVOTIENS CONSVLES PRIVATIM
 VNANIMITER CONTINENTER APVD OMNIA PVLVINARIA PRO VALETVDI
 MEVM SENATVS CONSVLTO INCLVSVM EST IN SALIARE CARMEN ET
 ET QVOAD VIVEREM TRIBVNICIA POTESTAS MIHI ESSET LEGE SANCTVM
 VVI CONLEGAE LOCVM POPVLO ID SACERDOTIVM DEFERENTE MIHI
 QVOD SACERDOTIVM ALIQVOD POST ANNOS EO MORTVO QVI ID TVM
 EX ITALIA AD COMITIA MEA CONELVENTE AVTITVDINE QVANT

Infinitivus futuri activi et passivi

- Infinitivus futuri activi et passivi



Ważne daty

70 p.n.e.-19 p.n.e. – lata życia i twórczości Wergiliusza

65 p.n.e.-8 p.n.e. – lata życia i twórczości Horacego

Scenariusz lekcji dla nauczyciela.

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

I. W zakresie kompetencji językowych. Uczeń:

1. zna i rozpoznaje następujące formy morfologiczne z zakresu gramatyki języka łacińskiego:
l) formy bezokolicznika łacińskiego: infinitivus praesentis activi, infinitivus praesentis passivi, infinitivus perfecti activi, infinitivus perfecti passivi.

8. dokonuje następujących transformacji gramatycznych w zakresie morfologii:

17) potrafi korzystać ze słownika łacińsko-polskiego przy sporządzaniu przekładu;

18) potrafi w przypadku wyrazów wieloznacznych wybrać znaczenie odpowiednie dla kontekstu/tematyki tłumaczonego tekstu;

Nauczysz się

rozpoznawać formy **bezokolicznika** czasu przyszłego;

konstruować tłumaczenia infinitivus futuri activi et passivi ,

tworzyć odpowiednie formy bezokolicznika na podstawie podanych form podstawowych;

konstruować zdania z bezokolicznikami czasu przyszłego;

wskazywać antyczne źródła konkretnych zjawisk naszej cywilizacji i kultury.

INFINITIVUS FUTURI ACTIVI i PASSIVI

Īnfīnītīvus futūrī āctīvī – bezokolicznik czasu przyszłego w stronie czynnej – składa się z imiesłowu (participium futūrī āctīvī) oraz bezokolicznika teraźniejszego czasownika „być”.
Na przykład:

1. amātūrus/ā/um esse
2. vīsūrus/ā/um esse
3. lēctūrus/ā/um esse
4. audītūrus/ā/um esse

Supinum Īnfīnītīvus futūrī passīvī – bezokolicznik czasu przyszłego w stronie biernej – składa się z **supinum** odmienianego czasownika oraz słowa „īrī”, będącego nieużywanym bezokolicznikiem czasownika „eō” – „iść”. Na przykład:

1. amātum īrī

2. vīsum irī
3. lectum irī
4. audītūm irī

Wskazane formy bezokolicznika spotkamy niejednokrotnie użyte w ramach konstrukcji składniowych *accūsātīvus cum īnfīnītīvō* (ACI) oraz *nōmīnātīvus cum īnfīnītīvō* (NCI). Na przykład:

Magistrum litterās in tabulā scriptūrum esse discipulī vident.	Uczniowie widzą, że nauczyciel napisze na tablicy litery.
Discipulus pictūrus esse audītur.	Słyszcy się, że uczeń będzie malował.
Malus filius ā patre sevērō pūnītum irī vidētur.	Wydaje się, że zły syn zostanie ukarany przez ojca.

O skarbie ukrytym na polu

Polecenie 1

Przetłumacz poniższy tekst z wykorzystaniem słownika. Zwróć uwagę na bezokoliczniki czasu przyszłego.

Dē thēsaurō in agrō latente (O skarbie ukrytym na polu)

Agricola senex mortem appropinquāre sentiēns filiōs ad lectum suum convocāvit et „Vidētis - inquit - mē ā vōbīs iam discessūrum brevī esse: in agrō meō thēsaurus dēfossus esse dīcitur ibique magnae dīvitiae esse dīcuntur; hās vōs repertūrī esse mihi vidēminī.” Filiī statim ab eō petivērunt, ut locum accūrātius indicāret. At pater animam iam efflāns: „Sī dīligenter fōderitis, - inquit - ipsī reperiētis.” Filiī, cum patrī fūnus iūstum parāvissent, statim in agrō terram effōdērunt, sed nihil effodere poterant. Dēnique labōre tam fatīgātī erant, ut fodere dēsierint. Pater eōs fefellisse vidēbātur. Sed autumnō agrum vīdērunt ūberrimās frūgēs peperisse, terrā enim fossā atque herbīs inūtilibus liberāta erat. Pater igitur filiōs nōn fefellerat, cum animōs eōrum ad assiduū labōrem incitāvisset: nam in assiduō labōre thēsaurus esse vērē dīcitur.

Na podstawie: O. Jurewicz, L. Winniczuk, J. Żuławska, *Język łaciński. Podręcznik dla lektoratów szkół wyższych*, Warszawa 2006, s. 147.

Tłumaczenie:

pole, online-skills, CC BY 3.0

skarb, online-skills, CC BY 3.0

stary, online-skills, CC BY 3.0

trawa, online-skills, CC BY 3.0

pogrzeb, online-skills, CC BY 3.0

Zadania

Ćwiczenie 1

Wśród poniższych fragmentów przeczytanego tekstu wskaż ten, który zawiera bezokolicznik czasu przyszłego.

Fīlī statim in agrō terram effōdērunt, sed nihil effodere poterant.

In agrō meō thēsaurus dēfossus esse dīcitur.

Pater eōs fefellisse vidēbātur.

Vidētis mē ā vōbīs iam discessūrum brevī esse.

Ćwiczenie 2

Spośród poniższych form wskaż formy bezokolicznika czasu przyszłego (infinitivus futuri).

lectum esse

lēctūrum esse

egere

lēgisse

lectum īrī

Ćwiczenie 3

Uzupełnij fragment przeczytanego tekstu wykorzystując zaproponowane słowa:
locum, lectum, mortem, me.

Agricola senex

appropinquāre sentiēns filiōs ad

suum convocāvit et "Vidētis - inquit -

agrō meō thēsaurus dēfossus esse dīcitur ibique magnae dīvitiae esse dīcuntur; hās vōs
repertūrī esse mihi vidēminī."

Filiī statim ab eō petivērunt, ut

accūrātius indicāret.

Ćwiczenie 4

Po przeczytaniu tekstu ułóż wydarzenia w nim opisane w kolejności chronologicznej.

Filiū, cum patrī fūnus iūstum parāvissent, statim in agrō terram effōdērunt. ⚡

Autumnō filiū agrum vīdērunt ūberrimās frūgēs peperisse. ⚡

Dēnique filiū labōre tam fatīgātī erant, ut fodere dēsierint. ⚡

Agricola filiōs ad lectum suum convocāvit. ⚡

Ćwiczenie 5

Wskaż **nieprawidłowe** zdania, związane z przeczytanym tekstem.

Filiū ante mortem patris in agrō terram effōdērunt.

Thēsaurus patris pecūnia erat.

Pater filiōs suōs fefellit.

Ćwiczenie 6

Połącz poniższe zdania z odpowiednimi tłumaczeniami.

Discipulus pictūrus esse audītur.

Uczniowie widzą, że nauczyciel napisze na tablicy litery.

Malus filiū ā patre sevērō pūnītum īrī vidētur.

Słyszy się, że uczeń będzie malował.

Magistrum litterās in tabulā scrīptūrum esse discipulī vident.

Wydaje się, że zły syn zostanie ukarany przez ojca.

Ćwiczenie 7

Słowniki

Słownik pojęć

Bezokolicznik

forma czasownika, która wyraża czynność lub stan w sposób abstrakcyjny, zazwyczaj bez określania czasu, rodzaju, liczby, osoby, trybu, strony i aspektu.

Imiestów

forma gramatyczna czasownika, używana w funkcjach przymiotnikowych lub przysłówkowych.

Przymiotnik

Odmienna część mowy określająca jakość rzeczownika lub relację do rzeczownika określanego; ulega deklinacji i stopniuje się.

Przysłówek

Nieodmienna część mowy, odpowiadająca na pytania: jak? gdzie? kiedy?

Supinum

w łacinie: rzeczownik odczasownikowy wyrażający zamiar, cel lub możliwość.

Słownik łacińsko-polski

Źródło: online skills, licencja: CC0.

Bibliografia

O. Jurewicz, L. Winniczuk, J. Żuławska, *Język łaciński. Podręcznik dla lektoratów szkół wyższych*, Warszawa 2006, s. 147

Jan Wikarjak, *Gramatyka opisowa języka łacińskiego*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 2013.

Hubert Wolanin, *Gramatyka opisowa klasycznej łaciny w ujęciu strukturalnym*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2012

Lidia Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.